

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2024 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Jan Sterczała

Protokolant st.prot. Magdalena Grzybowska

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2024 r. w Pile

sprawy z powództwa **Gmina i Miasto Z.**

przeciwko **Redaktorowi Naczelnemu (...)** z siedzibą w Z.

o nakazanie sprostowania

1. nakazuje Redaktorowi Naczelnemu (...) z siedzibą w Z. opublikowanie sprostowania o następującej treści:

„SPROSTOWANIE

wiadomości zawartych w materiale prasowym <<Nie ma już gdzie chować prochów zmarłych!>> opublikowanym 04.10.2023 r. na str. 8 (...).

Nie jest prawdą, jak twierdzi radny K. K. (1), że na początku roku 2023 w kolumbarium dostępnych było około 20 miejsc. Na dzień 01.01.2023 r. wolnych było 38 miejsc.

Nie jest prawdą, jak twierdzi radny K. K. (1), że nie ma możliwości kupienia miejsca w kolumbarium. Do dnia 09.10.2023 r. dostępne były 2 nisze naziemne.

Nie jest prawdą, jak twierdzi radny K. K. (1), że Gmina M. Z. nie reagowała na wyczerpującą ilość miejsc w kolumbarium. Z danych historycznych wynika, że rocznie dokonywano około 20 rezerwacji. Stąd mając wiedzę o pozostałej ilości miejsc, w czerwcu bieżącego roku Burmistrz Miasta Z. zawnioskował do Rady Miejskiej o wprowadzenie zadania do budżetu. W ramach zadania w roku 2023 zostanie zaktualizowana dokumentacja i sporządzony kosztorys, dzięki którym w roku 2024 można będzie przystąpić do realizacji kolejnego etapu inwestycji, czyli wybudowania kolejnych 179 miejsc w kolumbarium.

Burmistrz Miasta Z.A. P.”;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1 320 zł tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Jan Sterczała

XIV C 51/24

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 stycznia 2024 r. (data wpływu), skierowanym przeciwko Redaktorowi Naczelnemu (...)w Z., powód Gmina M. Z. wniosła o nakazanie opublikowania sprostowania następującej treści:

„SPROSTOWANIE wiadomości zawartych w materialne prasowym <<Nie ma już gdzie chować prochów zmarłych>> opublikowanym 04.10.2023 r. na str. 8 (...). Nie jest prawdą, jak twierdzi radny K. K. (1), że na początku roku 2023 w kolumbarium dostępnych było około 20 miejsc. Na dzień 01.01.2023 r. wolnych było 38 miejsc. Nie jest prawdą, jak twierdzi radny K. K. (1), że nie ma możliwości kupienia miejsca w kolumbarium. Do dnia 09.10.2023 r. dostępne były 2 nisze naziemne. Nie jest prawdą, jak twierdzi radny K. K. (1), że Gmina M. Z. nie reagowała na wyczerpującą ilość miejsc w kolumbarium. Z danych historycznych wynika, że rocznie dokonywano około 20 rezerwacji. Stąd, mając wiedzę o pozostałej ilości miejsc, w czerwcu bieżącego roku Burmistrz Miasta Z. zawniósł do Rady Miejskiej o wprowadzenie zadania do budżetu. W ramach zadania w roku 2023 zostanie zaktualizowana dokumentacja i sporządzony kosztorys, dzięki któremu w roku 2024 można będzie przystąpić do realizacji kolejnego etapu inwestycji, czyli wybudowania kolejnych 179 miejsc w kolumbarium. Burmistrz Miasta Z. A. P.”.

W uzasadnieniu podano między innymi, iż w artykule pozwanego z dnia 4 października 2023 r. pod tytułem „Nie ma już gdzie chować prochów zmarłych!” podano informacje dotyczące działań powodowej gminy w odniesieniu do wyczerpujących się miejsc w kolumbarium (...) cmentarza. W artykule zacytowano informacje podane przez radnego K. K. (1) w czasie sesji Rady Miejskiej w Z., iż: na początku roku 2023 w kolumbarium dostępnych było około 20 miejsc, że nie ma możliwości kupienia miejsca w kolumbarium, a gmina nie reagowała na wyczerpującą się ilość miejsc.

Dnia 19 października 2023 r. powódka wezwała pozwanego do zamieszczenia sprostowania nieprawdziwych informacji. Pismem z dnia 23 października 2023 r. pozwany odmówił publikacji, powołując się na argument, iż w wezwaniu nie podano konkretnie czyja wypowiedź ma być sprostowana. Ponowny wniosek o opublikowanie sprostowania, z podaniem danych osoby, której wypowiedź ma być sprostowana, został wysłany pozwanemu w dniu 17 listopada 2023 r. Wezwanie nie zostało odebrane przez pozwanego, który nie opublikował sprostowania.

W zaistniałej sytuacji strona powodowa była zmuszona wnieść niniejszy pozew.

Pozwany złożył odpowiedź na pozew. Pismo to było obarczone brakiem formalnym, do usunięcia którego zobowiązano pozwanego zarządzeniem z dnia 02.02.2024 r. (doręczono je w dniu 8 lutego 2024 r.). Brak pisma nie został usunięty w wyznaczonym terminie, pismo zostało zatem zwrócone zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 1 marca 2024 r. (k. 41).

Sąd ustalił co następuje:

Powodowa Gmina jest właścicielem Cmentarza Komunalnego w Z.. Kwestia dostępności miejsc pochówku w kolumbarium była przedmiotem obrad Rady Miejskiej w Z. w październiku 2023 r. Podczas tychże obrad radny K. K. (1) w emocjonalnej formie zarzucił powodowej gminie brak należytych działań w zakresie organizacji miejsc pochówku, formułując krytyczną ocenę działań Burmistrza Z. w tej kwestii. Poza ocenami – w wypowiedzi radnego pojawiły się również między innymi trzy stwierdzenia co do sfery faktów – to, że od początku roku kolumbarium dysponowało jedynie dwudziestoma wolnymi miejscami, brak jest możliwości wykupienia miejsca w kolumbarium, a miasto nie podjęło żadnych działań wobec tej sytuacji („w magistracie nic w tym temacie nie zrobiono”).

Powyższy temat został poruszony w artykule gazety (...) z siedzibą w Z., której pozwany jest redaktorem naczelnym, w którym opisano wyżej wskazaną sesję Rady Miejskiej oraz zaprezentowane poglądy i stwierdzenia.

Pismem z dnia 19 października 2023 r. powódka wniosła o opublikowanie sprostowania, w trybie art. 31a ust. 1 ustawy Prawo prasowe o treści: „Nie jest prawdą, że na początku roku 2023 w kolumbarium dostępnych było około 20 miejsc. Na dzień 01.01.2023 r. wolnych było 38 miejsc. Nie jest prawdą, że nie ma możliwości kupienia miejsca w kolumbarium. Do dnia 09.10.2023 r. dostępne były 2 nisze naziemne. Nie jest prawdą, że Gmina M. Z. nie reagowała na wyczerpującą ilość miejsc w kolumbarium. Z danych historycznych wynika, że rocznie dokonywano około 20

rezerwacji. Stąd, mając wiedzę o pozostałej ilości miejsc, w czerwcu bieżącego roku Burmistrz Miasta Z. zawniósł do Rady Miejskiej o wprowadzenie zadania do budżetu. W ramach zadania w roku 2023 zostanie zaktualizowana dokumentacja i sporządzony kosztorys, dzięki któremu w roku 2024 można będzie przystąpić do realizacji kolejnego etapu inwestycji, czyli wybudowania kolejnych 179 miejsc w kolumbarium. T. S.. Zastępca Burmistrza Miasta Z.”

W odpowiedzi na wniosek, pismem z dnia 23.10.2023 r. pozwany odmówił publikacji sprostowania, informując, iż sprostowanie jest nierzeczowe. Pozwany zarzucił, iż w sprostowaniu nie ma informacji, czyje słowa mają być prostowane oraz w sprostowaniu znalazły się informacje ujęte w artykule.

Pismem z dnia 17 listopada 2023 r. powódka ponowiła wniosek o zamieszczenie poprawionego sprostowania, z tą tylko zmianą, iż w treści sprostowania wskazano, iż nieprawdziwe informacje miał podać radny K. K. (1).

Przesyłka zawierająca wniosek została do pozwanego wysłana listem poleconym, który nie został podjęty w terminie mimo jego dwukrotnego awizowania (zwrot pisma w dniu 6 grudnia 2023 r.).

Powyższy stan faktyczny wynikał z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy: wypisu z rejestru dzienników i czasopism (k. 9), kopii fragmentu egzemplarza gazety „(...)” (k. 10,15), uchwały Rady Miejskiej w Z. (k. 11-12), zarządzenia nr 307.2022 (k. 14), wniosku z dnia 19.10.2023 r. (k. 16), pisma pozwanego z dnia 23.10.2023 r. (k. 17), wniosku z dnia 17.11.2023 r. z dowodem doręczenia (k. 18,19v,20,21).

Stan faktyczny sprawy był dla Sądu oczywisty, dołączone do pozwu dokumenty nie wzbudziły żadnych wątpliwości co do ich prawdziwości lub autentyczności.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione.

W sprawie znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914). Na wniosek zainteresowanej osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną, redaktor naczelny właściwego dziennika lub czasopisma jest obowiązany opublikować bezpłatnie rzeczowe i odnoszące się do faktów sprostowanie nieścisłej lub nieprawdziwej wiadomości zawartej w materiale prasowym. Zgodnie z art. 31a ust. 3 ustawy sprostowanie powinno zostać nadane w placówce pocztowej operatora pocztowego lub złożone w siedzibie odpowiedniej redakcji, na piśmie w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia opublikowania materiału prasowego. Zgodnie z przepisem art.33 pkt. 1 ustawy prawo prasowe - Redaktor naczelny odmówi opublikowania sprostowania lub odpowiedzi, jeżeli:

- 1) jest nierzeczowe lub nie odnosi się do faktów,
- 2) zostało nadane lub złożone po upływie terminu, o którym mowa w art. 31a ust. 3, lub nie zostało podpisane,
- 3) nie odpowiada wymaganiom określonym w art. 31a ust. 4-7,
- 4) zawiera treść karalną,
- 5) podważa fakty stwierdzone prawomocnym orzeczeniem dotyczącym osoby dochodzącej publikacji sprostowania.

Redaktor naczelny może natomiast odmówić opublikowania sprostowania, jeżeli sprostowanie:

- 1) odnosi się do wiadomości poprzednio sprostowanej,
- 2) jest wystosowane przez osobę, której nie dotyczą fakty przytoczone w prostowanym materiale, za wyjątkiem sytuacji określonych w artykule 31a ust. 2,
- 3) zawiera sformułowanie powszechnie uznawane za wulgarne lub obelżywe.

Przy tym, jak wskazuje ust.3, odmawiając opublikowania sprostowania, redaktor naczelny jest obowiązany niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania sprostowania, przekazać wnioskodawcy pisemne zawiadomienie o odmowie i jej przyczynach. Jeżeli odmowa nastąpiła z przyczyn wymienionych w ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1, 4, 5, należy wskazać fragmenty, które nie nadają się do publikacji.

Istotą wystąpienia ze sprostowaniem jest chęć przedstawienia własnego stanowiska. Ideą sprostowania, co wskazano powyżej, nie jest ustalenie prawdy obiektywnej. Takie może być dokonane w drodze innego postępowania. Skoro zatem sprostowanie ma na celu przedstawienie własnej opinii i musi ono jedynie spełniać wymogi określone w art. 31a oraz art. 32 prawa prasowego, pozwany winien dokonać jego publikacji, nie bacząc na to, czy odpowiada ono prawdzie obiektywnej. W przypadku zaś, gdyby redaktor naczelny doszedł do przekonania, że treść sprostowania narusza ten przepis - winien podjąć czynności określone w art. 33 ustawy prawo prasowe.

„Czynności naprawcze” redaktora naczelnego przyniosły efekt i w następstwie powódka skierowała drugi, poprawiony wniosek w dniu 17 listopada 2023 r. W ocenie Sądu nie zawierał on braków uzasadniających ewentualną odmowę publikacji sprostowania.

W przedmiotowej sprawie brak było zatem podstaw do badania w toku postępowania czy z obiektywnego punktu widzenia informacje zawarte w przedmiotowej publikacji są prawdziwe. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 grudnia 2009 r. I CSK 151/09, w sprawie o opublikowanie sprostowania na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914) sąd nie bada, czy wiadomość, której sprostowania domaga się powód, jest nieprawdziwa. W wyroku z dnia 20 lutego 2013 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie I ACa 766/12 wskazał, iż "zasadniczą funkcją sprostowania jest umożliwienie zainteresowanemu, a więc osobie, której dotyczą fakty przytoczone w prostowanym materiale prasowym (art. 33 ust. 2 pkt 2 ustawy z 1984 r. - Prawo prasowe), przedstawienia własnej wersji zdarzeń. Instytucja sprostowania stanowi nie tyle środek ochrony dóbr osobistych, jak eksponuje się to w koncepcjach obiektywizujących, co szczególnie mechanizm prawa prasowego pozwalający opinii publicznej na zapoznanie się ze stanowiskiem drugiej strony sporu, umożliwia zainteresowanemu zajęcie własnego stanowiska i przedstawienia swojej wersji wydarzeń. Redaktor naczelny nie ma prawa odmówić sprostowania danej informacji na tej tylko podstawie, że wedle jego oceny fakty zawarte w informacji prasowej są prawdziwe". Orzeczenie to trafnie oddaje istotę mechanizmu sprostowania przewidzianą w Prawie prasowym.

W niniejszej sprawie powód wystąpił w formie pisemnej do redaktora naczelnego pozwanego. Treść sprostowania objęta była cudzysłowem, składał się na nią również podpis Burmistrza powodowej gminy (jest to kwestia o tyle istotna, że zamieszczeniu sprostowania czytelnik będzie wiedział, iż prezentowane fakty nie są stanowiskiem redakcji lecz powodowej gminy). Nie ulega wątpliwości, że sprostowanie było wystosowane przez podmiot, którego dotyczyły fakty przytoczone w spornym artykule prasowym. Sprostowanie nie odnosiło się do wiadomości poprzednio sprostowanej. Sprostowanie sporządzone zostało w języku polskim i zdaniem Sądu nie zawierało sformułowań powszechnie uznawanych za wulgarne lub obelżywe. Sprostowanie nie zawierało treści karalnych i nie podważało faktów stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem dotyczącym powoda. Tekst sprostowania nie przekraczał dwukrotnej objętości fragmentu materiału prasowego, którego dotyczył. W ocenie Sądu sprostowanie sporządzone zostało w sposób rzeczowy i odnosiło się do treści spornego artykułu.

Sąd nie bada prawdziwości zamieszczonej informacji, a jedynie spełnienie wymogów formalnych określonych w przepisach ustawy prawo prasowe. Skoro zatem powód złożył prawidłowo wniosek o sprostowanie, pozwany sprostowania nie zamieścił, przysługiwało mu roszczenie do wytoczenia powództwa o opublikowanie sprostowania. Przekładając to na bardziej przystępny język należy stwierdzić, iż wynik niniejszej sprawy w żadnym stopniu nie przesądza o tym, czy powodowa gmina podjęła należyte działania w zakresie zapewnienia wolnych miejsc w kolumbarium. Sąd nie ustalał również tego, ile faktycznie wolnych miejsc było w kolumbarium w roku 2023. Tym bardziej nie oceniał tego, czy w zaistniałym sporze dotyczącym cmentarza rację miał radny K. K. (i czy zasadne były jego emocjonalne oceny) czy też nie. Sąd uznał jedynie, iż powodowa gmina w skutecznej formie zażądała możliwości

przedstawienia swojego poglądu na tenże temat, do czego uprawniały ją przepisy prawa prasowego ale pozwany bezzasadnie nie zamieścił sprostowania.

W procesie niniejszym nie dokonywano również w najmniejszym nawet stopniu kwestii rzetelności w działalności dziennikarskiej przy przygotowywaniu rozważanego artykułu (art. 12 Prawa prasowego). Okoliczności te nie są bowiem przedmiotem zainteresowania Sądu w sprawie o nakazania zamieszczenia sprostowania.

O kosztach postępowania pomiędzy stronami orzeczono w punkcie drugim wyroku na podstawie art. 98 kpc. Na poniesione przez powoda koszty postępowania składały się: kwota 600 złotych opłaty od pozwu oraz kwota 720 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego. (§ 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie - Dz. U. z 2015 r. poz. 615). Od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu zostały zasądzone odsetki, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, do dnia zapłaty.

sędzia Jan Sterczała